

2021

RIKSFÖRBUNDET
SVENSK TRÄDGÅRD

Innehåll

FÖRORD 3

ORGANISATION 4

- Fullmäktige 4
- Styrelsemöten 4
- Valberedning 5
- Firmatecknare 5
- Fortsatta digitala möten 5
- Personal 5
- Kanslipersonal 2021 5
- Kansliarbete 6
- Bokföring och ekonomifunktion 6
- Arbetsmiljöarbetet 6
- Medlemsavgifter 6
- Totalt antal medlemmar i förbundet 6
- Föreningsmedlemmar 6
- Enskilda medlemmar och nätverk 7
- Medlemsvärvning 7
- Föreningar och nätverk 7
- Aktivitetsbidrag 7
- Större projekt 8
- Försäkringsskydd 8
- Com.posten och nyhetsbrev 8

VAD HAR VI GJORT 2021? 9

- Övergripande verksamhet 9
- Bidrag till ideella miljöorganisationer 9
- Kunskapsspridning och kulturbärande 10
- Främjande och förvaltning av organisationen 14
- Utåtriktad verksamhet och påverkansarbete 20

FÖRTROENDEVALDA 2021 23

DETTA ÄR RIKSFÖRBUNDET SVENSK TRÄDGÅRD 24

© 2022 Riksförbundet Svensk Trädgård

Riksförbundet Svensk Trädgård
Box 2966
187 29 Täby
08-792 23 40
svensktradgard.se

TEXT OCH FOTO Riksförbundet Svensk Trädgård
OMSLAGSBILD Inger Ekrem
FORM Charlotta Rahm

Verksamheten kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll
Plusgiro 900601-6
Bankgiro 900-6016

Förord

Det blev ännu ett annorlunda år som bland annat har präglats av inställda arrangemang och restriktioner men även har varit ett år med stor utveckling. Jag har sett hur många föreningar har ställt om hittat nya kreativa lösningar på föreningsaktiviteter både fysiska och digitala.

Vi har de senaste åren tagit ett stort kliv när det gäller den digitala satsningen samtidigt som vi även blivit mer aktiva i våra trädgårdar. Det har varit en brant inlärningskurva för många och man kan tycka att det är för mycket som är digitalt men samtidigt har detta gett oss möjligheter till att ha en gemenskap, hålla möten och lära oss nya saker på distans. Detta hade inte varit möjligt i samma grad för några år sedan.

Intresset för att odla ätbart och äta det vi odlar i våra trädgårdar har ökat såväl i Sverige som i övriga Europa. Det finns ingen färsk statistik i Sverige men växt- och fröförsäljare berättade om stor efterfrågan på fröer och plantor för ätbara växter och även efter kunskap om hur man odlar. Det gäller att få rätt kunskap – i slutändan odlar man inte växter utan förutsättningar.

Under 2021 sökte och fick förbundet ett organisationsbidrag från Naturvårdsverket, vilket delas ut till ideella miljöorganisationer som bidrar till att uppfylla de nationella miljökvalitetsmålen. Bidraget kan gå till löpande verksamhet och har varit ett viktigt tillskott för oss att ytterligare förstärka vårt miljö- och klimatengagemang.

Det mest synliga resultatet har varit arbetet med att utveckla vår webbplats till att bli en modern plattform för att nå ut med kunskap om hållbar odling och miljöhänsyn i trädgården. Bidraget sammanföll med en generös donation till förbundet i form av ett ideellt uppdrag att lägga om alla våra gamla inaktuella sidor och samla allt under en ny modern webbplats; svensktradgard.se Vi har fått en webbplats som visar fram föreningar, kunskap och bredden av vår organisation.

Även zonkartan för vedartade växter har digitaliserats, detta i samarbete med Blomsterlandet. Det är nu enkelt att hitta sin odlingszon genom att bara ange sin adress.

Jag vill även i år särskilt lyfta alla förtroendevalda, både i föreningar och i förbundets styrelse. Detta är engagerade människor som ser värdet i det vi som organisation gemensamt bidrar med. Människor som tar av sin egen lediga tid för våra medlemmar, föreningar och förbundets bästa. Detta ideella engagemang har den sista tiden krävt större kreativitet och utmaning än tidigare år. Tack vare dessa, många gånger, osynliga krafter drivs inte bara förbundet utan också fritidsodlingen framåt i Sverige. Tillsammans är vi med och skapar värden som inte kan mätas i pengar. I våra trädgårdsföreningar skapas dagligen gemenskap, kunskapsutbyte och personlig utveckling. Vår organisation och våra föreningar har alltså stor betydelse både för varje medlem och för samhället i stort. Det ”Folkrörelse-Sverige” som byggdes upp under början av 1900-talet ses som en grundbult i demokratins framväxt men anses ofta ha sett sina glansdagar. Men folkrörelsetanken är i allra grad levande i den ständigt förändrande värld vi lever i, och den behövs.

Så jag vill rikta ett stort tack till var och en av er för året som gått. Tillsammans är vi Riksförbundet Svensk Trädgård – en organisation som främjar, utvecklar och stödjer den hållbara trädgårdsodlingen och bidrar till att uppfylla de nationella miljömålen.

Er förbundsdirektör
Inger Ekrem

Organisation

Fullmäktige

Med anledning av den pågående pandemin och Folkhälsomyndighetens rekommendationer hölls 2021 års fullmäktigemöte digitalt över Zoom den 18 april. Röstberättigade var 31 delegater och nio styrelseledamöter. Övrigt deltog tio personer med förslags- och yttranderätt samt tillfrågad ordförande. För de ledamöter som inte kunde närvara via videolänk gavs möjligheten att medverka via telefon. Fullmäktigemötet beslöt om oförändrad medlemsavgift 2023 mot 2022.

Till styrelsen var det fyra omval och ett nyval av Anton Sundin, Falun, på två år. Övriga valbara ledamöter valdes om på två år. Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag att välja om Tomas Lagerstöm som tillförordnad ordförande fram till fullmäktige 2022 då ny ordförande ska väljas.

Som ordinarie internrevisor valdes Tuula Ranebäck, Huddinge-Botkyrka, om på ett år och Ann-Christine Svensson, Västerås, valdes om som suppleant på ett år. Förbundets auktoriserade revisor är Malin Lanneborn, revisionsbyrån RSM Stockholm AB.

Styrelsemöten

Styrelsen har haft sex protokollförda möten varav fem digitala; 21 januari, 15 februari, 13 april (konstituerande möte efter fullmäktige), 20 maj, 27 augusti (i samband med utdelning av Kungl. Patriotiska Sällskapets medaljer på Ulriksdals slott) och 24 november. Styrelsen deltog även i en framtidsworkshop 7 december tillsammans med kanslipersonalen.

På Fritidsodlingens Riksorganisations (FOR) vinterkonferens medverkade Ingrid Åkesson som också har medverkat på FORs samtliga styrelsemöten. Styrelsemedlemmar har utöver ordinarie styrelsemöten även medverkat på möten och arbetsgrupper inom ledamöternas specifika ämnesområden. Tidigare styrelseledamot Inger Palmstierna har representerat Riksförbundet i Elitplantstationens styrelse. Nyvalde styrelseledamoten Anton Sundin lämnade sitt styrelseuppdrag i förtid vid årets slut. Se förbundets styrelse på sidan 23.

Riksförbundet Svensk Trädgårds ordförandeklubba från år 1900. Foto: Jessica Linderot.

Valberedning

Gunilla Berglund, Södra Dalarnas Trädgårdsförening (sammankallande), Staffan Håkansson, Bräkne-Hoby Trädgårdsförening och Inger Arvidsson, Älmhults Trädgårdsförening, valdes på fullmäktige.

Firmatecknare

Firmatecknare har under året varit tillförordnad ordförande Tomas Lagerström och förbundsdirektör Inger Ekrem.

Fortsatta digitala möten

Att pandemin även skulle påverka 2021 i så stor grad var inget som vi förväntade oss. Omställningen gick ändå enkelt då det innebar en fortsättning på redan inarbetade rutiner och arbetssätt. Vi fortsatte med våra digitala mötesformer och har haft bra dialog med föreningar och samarbetsparter genom digitala möten. Kansliets kontor har uppgraderats till att kunna hålla rena digitala och hybrida möten vilket underlättar arbetet.

Personal

Följande personer har varit anställda 2021: Inger Ekrem, förbundsdirektör; Anna-Karin Fallheden, kommunikatör; Christina Säll, *Hemträdgårdens* redaktör; Lise-Lotte Björkman, trädgårdsrådgivare; Henrik Bodin, trädgårdsrådgivare; Sanna Friberg, organisationssekreterare, Karin Åhlén, organisationssekreterare och Jessica Linderot, vikarierande organisationssekreterare. Alla arbetar inte heltid, sammanlagt uppgår tjänsterna till 5,2 heltidstjänster. Sanna Friberg har varit delvis föräldraledig.

Kansliet har även haft hjälp på timbasis vid större arbetsansamlingar samt anlitat vikarie vid längre sjukskrivningar.

Utöver RST:s egen personal har tidsbestämda projektanställningar, som helt har finansierats av Fritidsodlingens Riksorganisation, varit anställda genom RST. Bibbi Bonorden 50 procent och ytterligare 20 procent, samt under tidsbegränsad projekt Henrik Bodin, 30 procent.

Kanslipersonal 2021

ANNA-KARIN FALLHEDEN
Kommunikatör

LISE-LOTTE BJÖRKMAN
Trädgårdsrådgivare

INGER EKREM
Förbundsdirektör

HENRIK BODIN
Trädgårdsrådgivare

SANNA FRIBERG
Organisationssekreterare

KARIN ÅHLÉN
Organisationssekreterare

JESSICA LINDEROT
Organisationssekreterare, vik.

CHRISTINA SÄLL
Chefredaktör

Välkommen in i trädgården. Foto: Inger Ekrem.

Kansliarbete

Personalen har även under 2021 arbetat så mycket som möjligt hemifrån enligt rådande rekommendationer och kansliet har bara varit bemannat med medlemsservice på daglig basis. Kansliet har haft regelbundna digitala kanslimöten under året, redaktionsmöte samt möten kring webbplatsen, mässa, barnprojekt med mera. De flesta mötena har hållits helt eller delvis digitalt med enstaka undantag då man kunnat träffas med förskriftsmässigt avstånd.

Bokföring och ekonomifunktion

Bokföringsbyrån Hägern har ansvarat för löpande bokföring, betalning av fakturor, utbetalningar av löner och bidrag samt kontering av dessa. Byrån gör även bokslutet. Sanna Friberg hanterar medlemsavgifter och ansvarar för fakturering och filöverföring kopplat till medlemsregistret. Förbundsdirektör Inger Ekrem har det övergripande ansvaret, hanterar utbetalningar, bevakar verksamheten gentemot budget samt rapporterar till styrelsen.

Arbetsmiljöarbetet

Hemarbete var den huvudsakliga arbetsformen och ställer krav på oss som arbetsgivare att följa upp personalens arbetsmiljö enligt föreskrifterna om den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Riksförbundet Svensk Trädgård ser arbetsmiljöarbetet som viktigt i att kunna bedriva en framgångsrik verksamhet.

Medlemsavgifter

	2020	2021	2022	2023
Föreningsmedlemmar	250	250	275	275
Enskilt anslutna medlemmar	315	315	340	340
Hushållningssällskap	715	715	740	740
Studenter	250	250	275	275

Totalt antal medlemmar i förbundet

År 2021 hade förbundet 32 213 registrerade medlemmar i föreningar och direktanslutna (varav 4 145 familjemedlemmar), en total ökning med 277 medlemmar (1 %). Utöver detta var 772 medlemmar anslutna till fler än en förening, som enligt fullmäktigebeslut räknas som föreningarnas medlemmar i underlag för mandatfördelningen, 32 985. Detta ger 33 mandat att fördela enligt stadgarnas § 8.

Varje år tappar förbundet cirka 11–12 procent av våra gamla medlemmar under första halvåret. Dessa ersätts sedan av nya medlemmar eller medlemmar som återvänder under året.

Föreningsmedlemmar

Antalet medlemmar anslutna genom en trädgårdsförening uppgick den 31 december 2021 till 29 674, varav 4 074 var familjemedlemmar bosatta på samma adress. Det är totalt en ökning i föreningarna med 12 medlemmar där familjemedlemmarna ökar mest. Efter fullmäktigebeslut räknas alla registrerade familjemedlemmar som fullvärdiga medlemmar av förbundet. Totalt fanns 150 föreningar och nätverk samt två läns- eller regionförbund.

Enskilda medlemmar och nätverk

Antalet enskilt anslutna medlemmar och anslutna i nätverk var 2 484, varav 71 familjemedlemmar, en ökning med 210 medlemmar mot 2020. Vidare har vi ett hushållningssällskap anslutet, 55 skolor samt 66 prenumeranter på tidningen, framför allt bibliotek och liknande institutioner.

Medlemsvärvning

Huvuddelen av all medlemsvärvning skedde digitalt under 2021, antingen genom kampanjer via sociala medier, webbplats eller genom den digitala trädgårdsmässan i april. Undantaget var föreningar som under hösten 2021 anordnade trädgårdsmarknader, trädgårdsdagar eller lokala möten enligt vid var tid gällande smittskyddsregler. Föreningar värvar också medlemmar genom friexemplar av *Hemträdgården*, som föreningar tillhandahåller på vårdcentraler, frisörer, tandläkarmottagningar och dylikt.

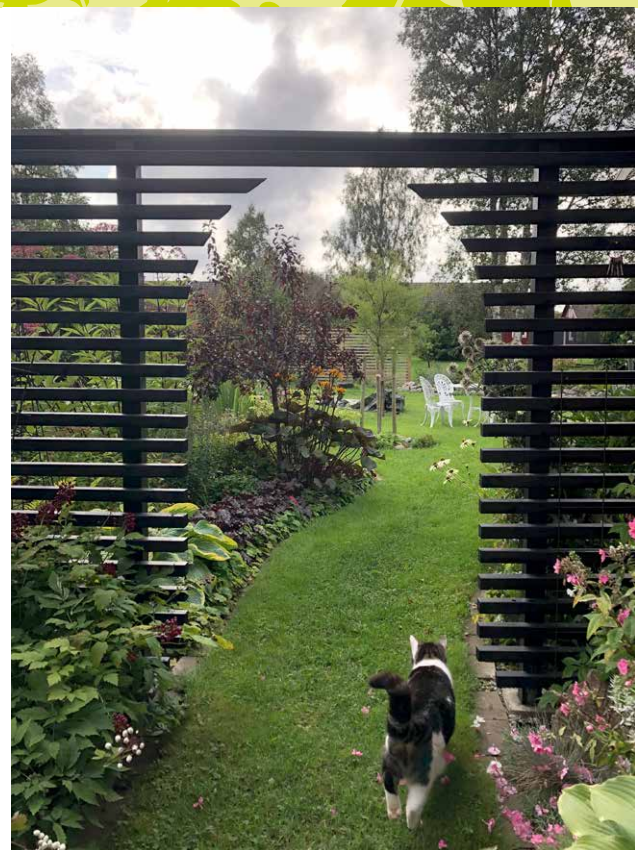
Föreningar och nätverk

Riksförbundet har fått en ny förening under 2021. *Kristianstads trädgårdsförening* valde att återigen ansluta sig till förbundet.

Nordmarkens Trädgårdssällskap meddelade vid årsskiftet att de inte längre klarade av att driva sin verksamhet och bildades om till ett nätverk som heter *Svensk Trädgårds Sydvästra Värmlands nätverk*. Tanken med nätverken är att bibehålla den lokala anslutningen för att kunna informera om aktiviteter med lokalt intresse och även ha ett underlag om föreningen hittar nya krafter.

Årsta-Havsbad Trädgårdssällskap har valt att lämna förbundet och föreningens medlemmar har fått erbjudande om att bli direktanslutna eller gå med i en annan förening.

Västerås-Badelunda Trädgårdsförening har upphört med sin verksamhet och medlemmarna har antingen valt att bli medlemmar i Västerås Trädgårdssällskap eller direktanslutna. Vid föreningens upphörande lämnades föreningens medel till Riksförbundet och kommer användas till ändamål som gynnar förbundets föreningar.

Medlemsträdgård i Umeå. Foto: Inger Ekrem.

Aktivitetsbidrag

Föreningar inom Riksförbundet Svensk Trädgård kan varje år söka bidrag till kurs och informationsverksamhet och projekt inom miljövänlig trädgårdsodling. Medlen erhålls, via FOR, genom anslag från Jordbruksverket.

Budget var 2021 på 170 000 kronor och har inte under detta år hellre utnyttjats till fullo då många föreningar under den pågående pandemin inte kommit i gång med sina aktiviteter. Vissa föreningar har erbjudit digitala föreläsningar och annan verksamhet som de sökt ersättning för.

Maxbeloppet som kunde sökas per förening och år för arrangemang var 4 000 kronor och för bidrag till projekt på upp till 20 000 kronor (år 1) och 10 000 kronor (år 2). Läs mer om riktlinjerna på webbplatsen under föreningens inloggning.

För mindre arrangemang har bidrag betalats ut till följande föreningar 2021: *Urshults Trädgårdsförening*, *Sjöbo Trädgårdsförening*, *Kungälvs Trädgårdsförening*, *Norrtälje Trädgårdsförening* och *Sollentuna Trädgårdsgille*.

Ogräs och nyttoväxter. Rosen ”For your eyes only”. Foto: Inger Ekrem.

Önsketräd på plantskola. Foto: Inger Ekrem.

Större projekt

Förbundet gav ett ekonomiskt bidrag till Vindelns trädgårdssällskap för ett större odlingsprojekt *Odling för nyanlända* för att främja integrationen av nyanlända och inspirera till odling i Vindeln. Rapport kommer i *Hemträdgården* under 2022.

Försäkringsskydd

Våra trädgårdsföreningar har genom Riksförbundet Svensk Trädgård ett försäkringsskydd hos Länsförsäkringar och Trygg Hansa. Försäkringen innehåller i grova drag fyra delar: ansvarsförsäkring, förmögenhetsbrottsförsäkring, rättsskydd och olycksfallsförsäkring. Läs mer om våra försäkringar på webbplatsen.

Com.posten och nyhetsbrev

Interninformationen *Com.posten* skickas till föreningsstyrelserna och innehåller information som berör arbetet i föreningarnas styrelser, praktiska tips, information om bidrag, utbetalning av medlemsavgifter, erbjudanden till föreningen med mera. Informationen är menad att användas för internt bruk och finns även att läsa på föreningssidorna på webbplatsen.

Nyhetsbrev via e-post skickas ut genom medlemsregistret arcMember. Det går ut till föreningsstyrelser med information i perioden mellan utskicken av Com.Posten. Även nyhetsmejl till medlemmar med inspiration och information skickas ut. Föreningarna skickar egna nyhetsbrev till sina medlemmar. Drygt 17 000 medlemmar har sin e-postadress i medlemsregistret och vi arbetar för att få in flera.

Vad har vi gjort 2021?

Övergripande verksamhet

Den övergripande verksamhet som finns upptagen i våra stadgar täcker tre områden:

- att vårda och värva medlemmar och föreningar för att med ökade medlemstal stärka organisationens inflytande.
- att ytterligare förbättra vår kunskapsförmedling, kommunikation och service.
- att öka kännedomen om organisationen och dess verksamhet.

Verksamhetsberättelsen följer den lagda verksamhetsplanen antagen på fullmäktigemötet 2021 och presenteras utifrån tre huvudområden:

1. kunskapsspridning och kulturbärare
2. främjande
3. påverkan.

Erhållna bidrag

Under 2021 sökte och fick förbundet organisationsbidrag för ideella miljöorganisationer från Naturvårdsverket. Detta organisationsbidrag delas ut till ideella miljöorganisationer, som bidrar till att uppfylla de nationella miljökvalitetsmålen och kan gå till löpande verksamhet, till exempel till kostnader för kansli, administration eller anställda. Riksförbundet har tack vara bidraget kunnat ytterligare förstärka sitt miljö- och klimatengagemang. Vi har kunnat utveckla vår webbplats till att bli en bra plattform för att nå ut med kunskap om hållbar odling och miljöhänsyn i trädgården.

2021 har vi fokuserat på vatten samt biologisk mångfald. Insatserna var att inspirera trädgårdsägare att göra sina trädgårdar mer gynnsamma för allt levande. Vi arbetade även med att öka allmänhetens medvetenhet om hur man ska hantera sitt regnvatten och ta till vara på detta och öka medvetenheten om invasiva främmande arter och det hot de utgör. Under året tillkom även ett fokusområde med koppling till det nationella

Insektshotell och blodröd ängstrollslända på daggsalvia.
Foto: Inger Ekrem.

miljömålet *En giftfri miljö* då flera odlare fick sina växter förgiftade och odlingsjordar förstörda när de gödslat med organisk växtnäring.

Förbundet sprider kunskap genom artiklar, information, arrangemang, föreläsningar, rådgivning och kurser. Vi arbetar för att öka kunskapen om hållbar odling och biologisk mångfald och därmed medverka till uppfyllnad av de nationella miljökvalitetsmålen.

Vår nya webbplats har blivit en plattform för att publicera artiklar, filmer och faktablad om hållbar odling som kan nå ut till såväl föreningar, medlemmar som allmänheten.
Bidraget redovisas till Naturvårdsverket i en separat rapport.

Kunskapsspridning och kulturbärande

HEMTRÄDGÅRDEN utkom under året med sex nummer om vardera 68 sidor. Swartling & Bergström Media AB har haft ansvaret för annonsförsäljningen. Annonsintäkterna har under året minskat något från förra året från 580 000 kronor till 447 000 kronor. Detta beror på färre bokade annonsbilagor annonsinnehållet i tidningen är det samma.

Hemträdgården behåller sin status som en attraktiv tidning att annonsera i. Chefredaktör och ansvarig utgivare är Christina Säll. Representanter i styrelsen för tidningen är redaktionsråd André Strömqvist och Karina Brozinic. I tidningens idéråd ingår Lise-Lotte Björkman och Henrik Bodin. Idérådet har även bistått av Inger Ekrem.

Tidningens formgivning görs av Lasse Mellquist Layout HB. Tidningen trycks hos Ljungbergs Tryckeri AB i Klippan, som producerar miljöanpassade trycksaker och *Hemträdgården* är miljömärkt med Svanen. Tidningen distribueras av Postnord och märks med *Klimatekonomisk Posttidning* de gånger som vi har full kontroll över produktionen, det vill säga de gånger ingen bilaga medföljer tidningen. Upplagan kontrolleras av TS-statistik med den förenklade redovisningen. *Hemträdgården* går även att läsa digitalt för våra medlemmar:

- svensktradgard.se/hemtradgarden

Hemträdgården vill på ett lustfyllt sätt inspirera läsarna att odla sin trädgård, att göra rätt saker i trädgården för att främja biologisk mångfald och gynna biodiversitet och minska trädgårdarnas miljöpåverkan. Under året har många artiklar lyft exempel på hur man kan ta till vara på regnvatten, hur man kan främja den biologiska mångfalden i sin trädgård och genom att agera på ett miljö- och klimatsmart sätt bidra till att uppfylla de nationella miljömålen.

RÅDGIVNINGEN. Rådgivarna svara på e-post och i telefon samt håller föredrag. Rådgivarna har besvarat drygt 1 200 frågor av varierande omfattning. Frågorna fördelar sig ganska jämt mellan telefon och mejl. Antalet frågor ligger kvar på samma nivå som 2020 cirka 20 procent högre än 2019. Under 2021 genomfördes ett försök med digital rådgivning via Zoom. Det har gjorts en kort film om urin utifrån vårt faktablad om urin.

Rådgivarna bidrar även med kunskap till tidningen *Hemträdgården*. I varje nummer 2021 har rådgivarna skrivit om aktuella ämnen, svarat på frågor, samt bidragit med diverse övriga faktatexter.

- svensktradgard.se/tradgardsrad

Hemträdgårdens sex nummer under 2021.

RÅDGIVARNAS BESÖK I FÖRENINGARNA. Under våren 2021 blev några föreningsbesök inställda och framflyttade på grund av pandemin. Vissa föredrag sköts på framtiden för andra gången medan andra kunde genomföras digitalt istället. Under hösten lättades pandemirestriktionerna och fysiska besök kunde åter genomföras. Föredragen är subventionerade från Riksförbundet.

Dessa föreningar fick ta del av följande fördrag av Lise-Lotte (LLB) respektive Henrik (HB):

Digitala

20 januari	Västerås Trädgårdssällskap, Förökning av trädgårdsväxter, HB
14 mars	Enköping-Håbo Trädgårdssällskap, Trädgårdsdrömmar – en resa i stort och smått, LLB
14 april	Trädgårdsföreningen Blåklinten, Beskärning och vatten, HB
26 maj	Härnösands Trädgårdsodlarförening I huvudet på en trädgårdsrådgivare, LLB

På plats

8 september	Kungsbacka trädgårdsvänner, Beskärning, HB
7 oktober	Karlstad Trädgårdssällskap, Potatisprovning, LLB
19 oktober	Arnäs Trädgårdsförening, Vatten, HB
20 oktober	Österlens Trädgårdssällskap, I huvudet på en trädgårdsrådgivare, LLB
2 november	Tjustbygdens Trädgårdsförening, Växtskydd – vänner och ovänner i trädgården, LLB
9 november	Vingåkers Trädgårdsföreningen, Vattenhushållning, HB
17 november	Sollentuna Trädgårdsgille, Fråga en trädgårdsrådgivare, LLB

TRÄDGÅRDSPANARNA. I årets trädgårdspaning har deltagarna testat egen urin som växtnäring och jämfört med ett konstgödselmedel. Att gödsla med urin i kruka är dåligt undersökt och eftersom det har visat sig att det kan finnas bekämpningsmedelsrester i köpta, ekologiska gödselmedel önskade vi göra en medborgarspaning och undersöka vår urin närmare. Spaningen genomfördes med tre likvärdiga krukor

Ta till vara på regnvattnet. Foto: Inger Ekrem.

och växter av samma sort och storlek. Dessa skulle odlas under samma ljus-, sol- och vindförhållanden och med samma jordsammansättning i krukorna. Man kunde odla såväl prydnadsväxter som ätliga växter, som skulle hinna växa, blomma och ge skörd under en säsong. Plantorna kunde var inköpta eller uppdrivna hemma, men skulle vara i samma kondition vid plantering i de krukor de slutligen fick växa i under säsongen.

Spaningen bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen, 16 *Ett rikt växt- och djurliv* och 4 *Giftfri miljö* eftersom spaningen vill undersöka urin som ett alternativ till köpta gödselmedel som kan innehålla bekämpningsmedelsrester. Enligt det sammantagna spaningsresultatet är humanurin ett bra gödselmedel även i krukodling under odlingssäsongen. Denna och tidigare spaningar hittas på

- svensktradgard.se/aktiviteter/tradgardsspanarna

SÄRTRYCK. En reviderad version av särtrycket Växtbiologi, i ny layout, är tryckt 2021 och säljs bland annat till studenter och skolor. Författare är Tom Ericsson, tidigare lärare och forskare på Sveriges lantbruksuniversitet, SLU.

- svensktradgard.se/tradgardsrad/publikationer/sartryck

Svensk Trädgårds digitala zonkartan över Sverige. Skärmbild.

ZONKARTAN FÖR ODLINGSZONER. Under 2021 digitaliserades Svensk Trädgårds odlingszonkarta i samarbete med Blomsterlandet. Vi önskar att nå ut med zonkartan och underlätta för trädgårdsägare att hitta sin odlingszon. Vi önskar även nå fler potentiella medlemmar genom den digitala versionen av zonkartan och via Blomsterlandets kanaler. På så vis vill RST öka kunskapen och kännedomen om zonkartan och RST:s verksamhet, och göra zonkartan mer attraktiv och lättillgänglig för allmänheten.

Många använder förbundets zonkarta och under året genomfördes även arbete för att bevaka användandet av Riksförbundet Svensk Trädgårds zonkarta och göra arbetet enklare att administrera detta. Förutom att tydliggöra informationen har informationen uppdaterats på webbplatsen, tidigare användare har kontaktats, nya avtalsmallar tagits fram samt en egen e-postadress. Allt för att förenkla arbetet vid publiceringsförfrågningar. Ett antal otillåtna publiceringar har identifierats. Brev, inklusive avtal, har skickats med uppmaning att teckna nytt avtal om man vill fortsätta publicera zonkartan på sin webbplats alternativt ta bort den.

Zonkartan finns på

- svensktradgard.se/tradgardsrad/zonkartan

Årets digitala trägårdsmässa.

DIGITAL MÄSSA, FÖREDRAG OCH RÅDGIVNING. Förbundet medverkade på den digitala trädgårdsmässan *Nordiska Trädgårdar* 25–28 mars, där vi hade en digitalt bemannad monter. Detta genom rådgivning, föredrag om vatten, *Odla unga odlare* med mera. Under mässdagarna hade förbundet aktiviteter och föreläsningar, där delar av programmet spelades in på förhand. Bland annat delades priset *Trädgårdens eldsjäl* ut. Christina Säll, chefredaktör för *Hemträdgården*, berättade om det senaste numret av tidningen med påföljande diskussion och frågestund. Andreas Andersson pratade om *Odla unga odlare* med info och frågestund och förbundets trädgårdsrådgivare hade digitala rådgivningstid.

Den digitala mässan var tyvärr inte så välbesökt som man kunnat önska. Medlemmar i förbundet kunde lösa rabatterad biljett och få ta del av fler än 100 digitala föredrag och workshops från FORs alla medlemsföreningar.

Skolträdgården på Axonaskolan i Tollarp. Foto: Andreas Andersson.

Äpplets dag på Bergianska trädgården. Foto: Inger Ekrem.

ODLA UNGA ODLARE – ETT LÄRANDE FÖR LIVET. Syftet med projektet är att få fler unga att lära sig odla i skola och förskola. På vår YouTubekanal och numera också på vår webbplats, svensktradgard.se finns filmer riktade till pedagoger om odlingskunskap för barn. *Hemträdgården* har under året haft en artikelserie *Odla i skola* och nyhetsbrev har regelbundet skickats till anslutna skolor med kunskap och inspiration.

Fortsatta samarbeten med sponsorer och andra samarbetspartners pågår och utvecklas för att sprida odlingskunskap till skolor över hela landet. Skolorna får ett odlingskit värde 3 000 kronor som uppstartspresent när de ansluter sig.

Under året medverkade Riksförbundet även i relevanta sammanhang och spred information om projektet exempelvis genom aktiviteter och föredrag under Nordiska Trädgårdar och med annonsering i olika nyhetsbrev riktade mot lärare och chefer i skolvärden.

Mer om projektet *Odla unga odlare*

- svensktradgard.se/odla-unga-odlare

ÄPPLETS DAG 25 SEPTEMBER. Temadagen initierad av Riksförbundet för att lyfta fram svenska äpplen och äppelträd uppmärksammades i hela landet bland föreningar, företag, besöksmål, restauranger och livsmedelsbutiker. Även privatpersoner var aktiva på sociala medier där man delade bilder och uppmuntrade andra att fira dagen. #appletsdag på instagram har mer än 1 000 inlägg.

Dagen uppmärksammar allt från sortbestämning, plantering, skötsel, beskärning, skörd, ympning till användning av äpplet i matlagning. En viktig aspekt är även bevarande av lokala äppelsorter och äppelträdets betydelse för kulturlandskapets biologiska mångfald.

Läs mer om *Äpplets dag*

- svensktradgard.se/aktiviteter/applets-dag

Främjande och förvaltning av organisationen

MEDLEMSSERVICE OCH MEDLEMSREGISTRET. Under 2021 arbetade tre personer med förbundets medlemsservice på totalt 1,5 tjänst. På grund av covidrestriktionerna har delar av personalen arbetat på plats på kansliet medan några arbetat hemifrån.

Medlemsservice har under året:

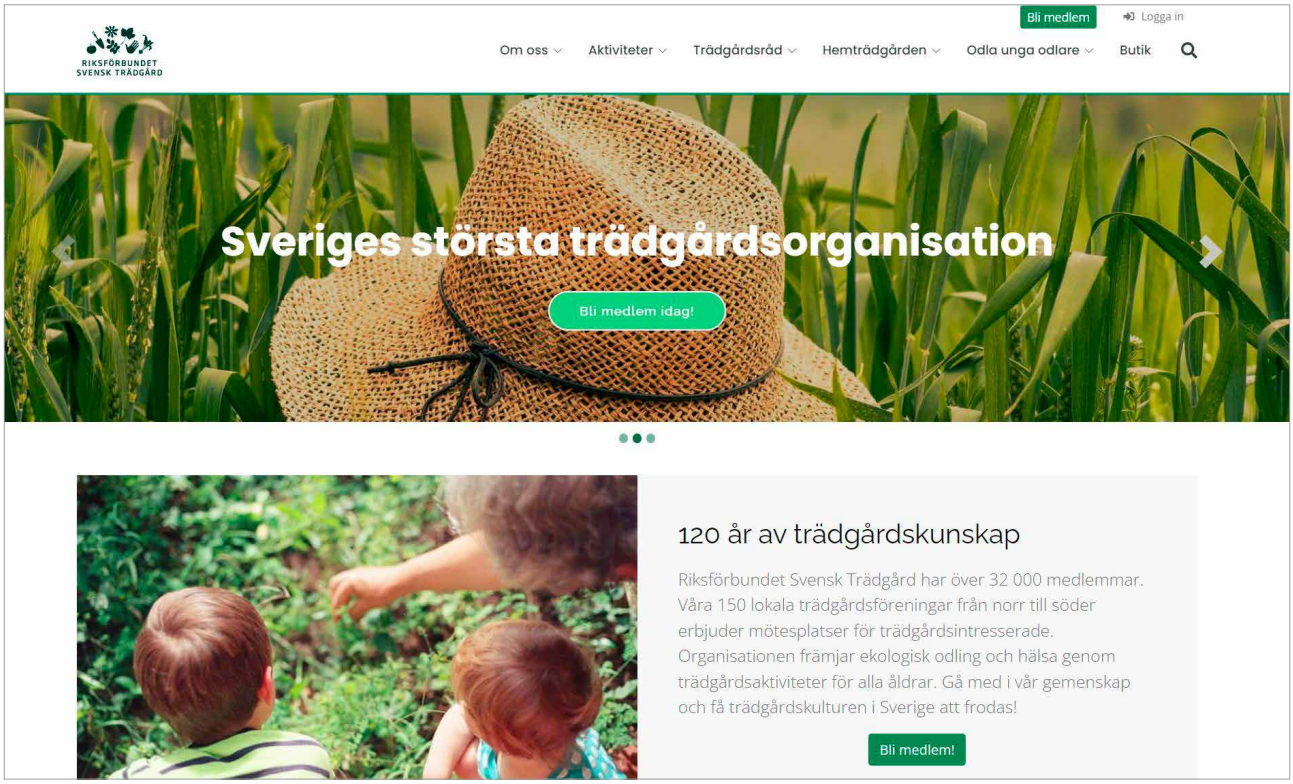
- Hjälpt medlemmar med medlemsfrågor över telefon och e-post.
- Hjälp föreningarna med frågor över telefon och e-post.
- Administrerat förbundets medlemsregister och kontinuerligt uppdaterat informationen i registret.
- Skött avisering och bokföring av medlemsavgifter.
- Tagit fram underlag för utbetalningar av medlemsintäkter till föreningarna.
- Tagit fram adressfiler till *Hemträdgården* samt sammanställt statistik över upplagan.
- Medverkat till att skriva nyhetsbrevet Com.Posten till föreningarna, samt gjort själva utskicket.
- Tagit in uppgifter från föreningarna inför årsaviseringen, uppdaterat uppgifterna i medlemsregistret och övervakat aviseringen som görs av leverantören av arcMember.
- Administrerat beställningar från webbutiken.
- Administrerat gåvor och utskick av gåvopaket.
- Gjort utskick av värvningsmaterial till föreningarna.
- Skapat medlemslistor och adressetiketter till föreningar som saknar tillgång till arcMember.
- Skapat och skickat medlemskort.
- Tagit hand om den dagliga skötseln och underhållet av kansliets lokaler och arkiv.

Vi har upphört att skicka ut medlemslistor och Com.Posten i tryckt form eftersom majoriteten av föreningarna numera själva kan ta ut informationen från medlemsregistret arcMember. Endast de föreningsfunktionärer som saknar e-postadress får Com.Posten via brev.

ANVÄNDNING AV ARCMEMBER I FÖRENINGARNA. Under året har vi arbetat för att fler föreningar ska börja använda medlemsregistret arcMember. Vi har erbjudit personlig hjälp för att komma i gång att använda registret, haft två digitala informationsträffar och utvecklat användarmanualerna. Nu använder 81 procent av föreningarna arcMember, i början av året var det 73 procent. Medlemsservice har upplevt en minskad administrativ arbetsbelastning tack vare att föreningarna själva tar ut medlemslistor och registrerar nya medlemmar. Den administrativa arbetsbördan har även minskat för föreningarna som använder arcMember, enligt resultatet från en enkät som genomfördes under året. Föreningarna har i större utsträckning använt arcMember för att göra e-postutskick till sina medlemmar 2021 jämfört med 2020. Antalet e-postutskick har ökat med 255 procent.

MEDLEMSREGISTRET OCH ÅRSAVISERINGEN. Företaget bakom vårt medlemsregister arcMember bytte ägare i slutet av 2020 ägare. Det tog tid för de nya ägarna att sätta sig in i hur systemet fungerar, vilket resulterat i att underhåll och service har försämrats något. Våra önskemål om förbättringar har inte hörsammats och fler fel som vi har påpekat har inte åtgärdats. Takten i utvecklingen av medlemsregistret har därför saktats ned. Det blev stora problem med årsaviseringen för att leverantören inte satte sig in i hur årsaviseringen går till och inte kommunicerade med tryckeriet. Detta orsakade att tidning nr 6 nådde medlemmarna två veckor för sent.

UNDERSÖKNING AV EFFEKTEN MED NÄTVERK NÄR FÖRENINGAR LÄGGS NER. Under 2020 ombildades för första gången sex av Riksförbundets föreningar till nätverk då den ordinarie verksamheten lades ner på grund av att de inte kunde få ihop en styrelse. Vi har undersökt om ombildningen till nätverk innebar att fler medlemmar stannade kvar inom förbundet jämfört med när föreningar tidigare har lagts ned. Undersökningen visade att andelen kvarvarande medlemmar i förbundet året efter att föreningarna lagts ned eller ombildats till nätverk var högre för nätverken (58 %) än för de nedlagda föreningarna (21 %). Andelen kvarvarande medlemmar från de nedlagda föreningarna minskade något tre år efter nedläggningen och det återstår att se om så också blir fallet för nätverken. Genom att ombilda nedläggningshotade föreningar till nätverk kan alltså en

Startsidan svensktradgard.se, skärmbild.

större andel av medlemmarna på kort sikt behållas inom förbundet, jämfört med om föreningar läggs ned. Den lokala tillhörigheten kvarstår och möjlighet för att återskapa föreningen finns. Eftersom nätverken bildades förra året behöver undersökningen göras om inom några år för att se om effekten består.

NYA WEBBPLATSEN, SVENSKTRADGARD.SE.
Under förra året mottog Riksförbundet en mycket generös donation i form av en helt ny webbplats. Systemutvecklare Jerker Edenborg, tog sig an uppgiften att lägga om alla våra gamla sidor och samla allt under en ny modern sida; svensktradgard.se. Han har under 2021 arbetat helt ideellt med att skapa förbundets nya webbplats och vi är oerhört tacksamma för denna generösa gåva.

Kombinerat med att vi fick bidrag från Naturvårdsverket kunde vi sätta i gång arbetet med att föra över kunskap från gamla sidorna, digitalisera och formge befintlig kunskap. Arbetet med att projektleda, redigera text och bild samt formge struktur och innehåll har skötts av Karina Brozinic, som har haft detta som uppdrag utöver sin styrelseroll i förbundet. Avtal mellan Karina och styrelsen har reglerat arbetet. Sidan lanserades för föreningarna under senhösten 2021 för att sedan presenteras för medlemmar i första nummer av *Hemträdgården* året därpå.

Genom att flytta över och integrera databasen *Besöksträdgårdar*, samt delar av *Gunnel Carlsons blogg* från sajten tradgardssverige.org räknar vi med att få större räckvidd och fler besökare till vår webbplats. Nya funktioner gör att föreningarna själva kan administrera och marknadsföra sina aktiviteter i evenemangskalendern, som är kopplade till föreningssidorna. Ett sätt att lyfta förbundets lokala aktiviteter. Vilket kan skapa incitament till att vilja bli medlem i en lokal trädgårdsförening.

Vi har nu en webbplats som inte bara är uppdaterad och har hög säkerhet och prestanda, men som också är enkel att arbeta med och lätt att söka information på. Vi kan nå ut med kunskap om klimat och miljövänlig odling på ett sätt som saknar motstycke i vår 122-åriga historia. Vi kan även presentera alla förbundets föreningar deras aktiviteter, samt tillgängliggöra *Hemträdgården* och rådgivningen.

Vår zonkarta för vedartade växter har också blivit digital och får en central plats för att underlätta för alla att hitta sin odlingszon. Vi har vidareutvecklat databaserna för *Hitta en förening* och *Eventkalendern*, hitta *Besöksträdgårdar* inför projektet *Tusen trädgårdar* och det finns hjälp för trädgårdsägare att söka rätt på kunniga fruktträdsbeskärare.

Vi kan med den nya webbplatsen bli ännu bättre på att erbjuda information, fakta och inspiration till alla trädgårdsägare där synliggörandet av förbundets arbete inom miljö- och klimat. Vi hjälper den trädgårdsintresserade med att kunna göra hållbara val som bidrar till att uppfylla de nationella miljömålen. Det finns egna sidor för såväl medlemmar och föreningsstyrelser som har inloggning för stöd i styrelsearbetet i sin lokala förening.

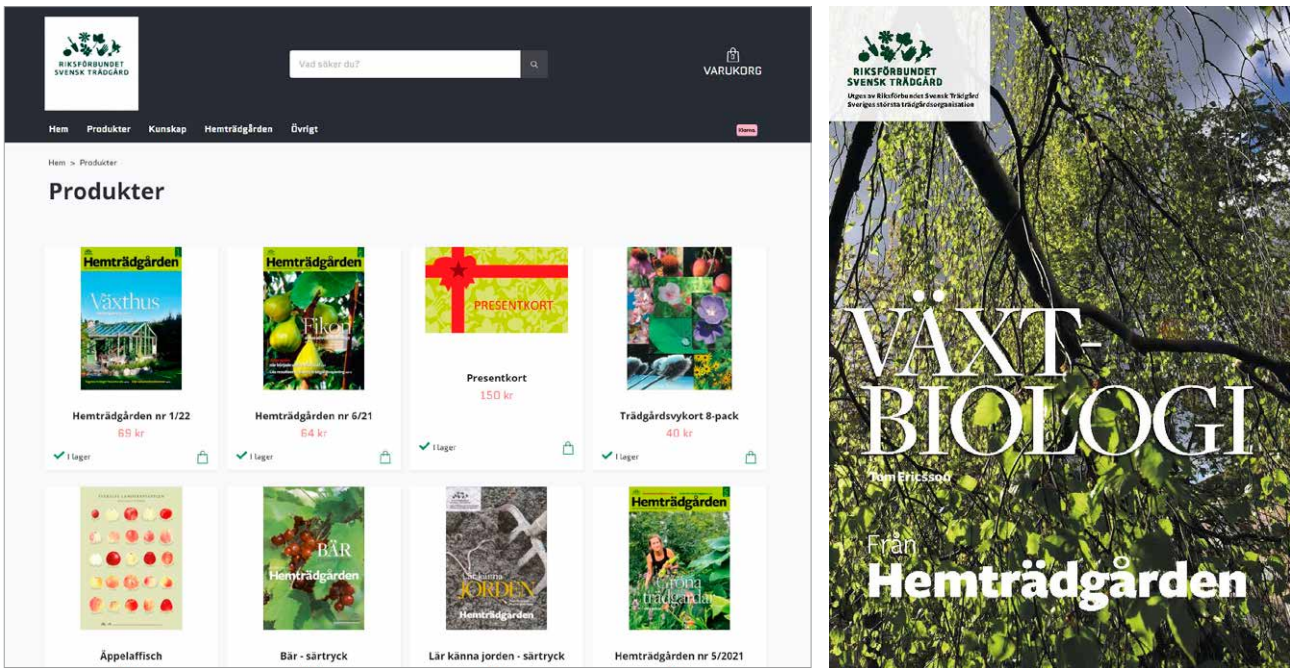
Våra gamla sidor kommer samtliga att pekas om till förbundets webbplats svensktradgard.se.

tradgardssverige.org (Trädgårdsriket)
snigel.org
appletsdag.se

WEBBUTIK. Inför den digitala trädgårdsmässan Nordiska Trädgårdar våren 2021, behövde vi ett nytt sätt att presentera de produkter vi normalt säljer på en vanlig mässa. Behovet har länge funnits att bygga en egen webbshop för att skapa ett skyltfönster för våra produkter och förenkla hanteringen av såväl betalning som bokföring.

Vi valde plattformen Quickbutik, Sveriges snabbast växande e-handelsplattform, som erbjuder en komplett butik med olika betallösningar. Utöver detta har förbundet tecknat avtal med Klarna checkout Global för betallösningar.

Sedan butiken lanserades i mars har vi fått in 324 beställningar omsatt 84 467 kr. Hela 12 022 personer besökte butiken som också är ett skyltfönster för våra tidningar och produkter. Förutom intäkter på försäljning har vi genom webbshopen ett översiktligt system och vi kan även följa besökares intresse, samt statistik på försäljning. Kostnaderna för bokföringstimmarna minskar då vi inte längre bokför varje enskild försäljning, utan enbart de veckovisa utbetalningarna och kansliet slipper fakturera småbelopp, bevaka inkomna betalningar eller påminna för utebliven betalning. Den produkt som sålde mest var särtrycket *Växtbiologi*.

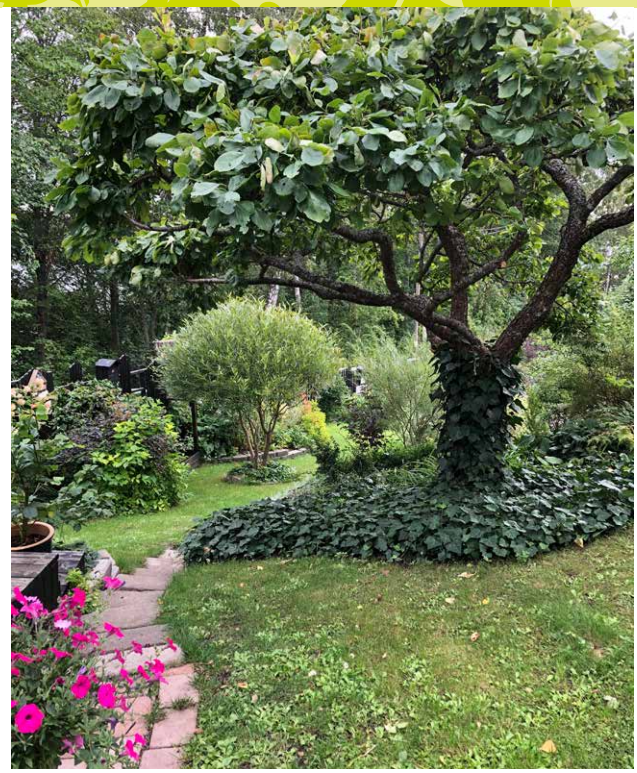
Riksförbundets webbutik och särtrycket Växtbiologi.

KURSER OCH DIGITALA FORELÄSNINGAR.
Grönt kort i frukträdsbeskärning. Varje år sedan 1999 har Riksförbundet Svensk Trädgård utbildat privatpersoner och små företagare i kunskapen att beskära fruktträd. 2021 var det 16 personer som gick grundkursen på totalt 80 timmar. Till de som är utbildade sedan tidigare erbjöds det två fortbildningskurser via Zoom. En kurs var om rosbeskärning som hade 24 deltagare. En kurs var om grunderna i växtbiologi och näringslära. Den kursen gavs vid två tillfällen med 22 deltagare vid varje tillfälle.

Riksförbundet Svensk Trädgård har från början värnat om fruktträdens betydelse i hemträdgården både som kulturbärare, producent av mat och som en viktig del av den biologiska mångfalden i kulturlandskapet. För att ett fruktträd ska kunna leva länge och ge bra skörd behöver det skötas på bästa sätt. För att sprida kunskap om rätt skötsel och underhåll av fruktträd startades beskärningskursen *Grönt kort*. Syftet med kursverksamheten är att sprida kunskap och att fruktträd runt om i Sverige ska skötas på ett för trädet riktigt sätt. Målet är att de som går kurserna praktiserar kunskapen i hemträdgårdar runt om i Sverige. Projektansvarig för kursen var Henrik Bodin, huvudledare Henrik Morin och hjälplärare Ann-Cathrin Thor.

Utbildning av föreningsadministratörer i arcMember. Under året genomfördes ett projekt med syfte att genom användningen av medlemsregistret arcMember effektivisera medlemsadministrationen och minska den administrativa arbetsbördan för medlemsservice och föreningarna.

73 procent av föreningarna hade i början av året minst en behörighet till medlemsregistret och målet med projektet var att alla stora föreningar (med fler än 50 medlemmar) skulle ha minst en behörighet i slutet av 2021 och att de som har behörighet ska använda sig av medlemsregistret. Under året genomfördes även personlig utbildning för ett mindre antal föreningar samt digitala informationsträffar. De föreningar som saknar behörighet kontaktades. Manualerna uppdaterades och rutinen för hantering och dokumentation av ansökningar om behörighet har förenklats.

Medlemsträdgård i Skogås. Foto: Inger Ekrem.

Efter projektets slut har 81 procent av föreningarna minst en behörighet och användningen av e-postutskick via arcMember har ökat markant, med 255 procent. Medlemsservice har upplevt en minskad administrativ arbetsbelastning tack vare att föreningarna själva tar ut medlemslistor och registrerar nya medlemmar. Den administrativa arbetsbördan har även minskat för föreningarna.

Under hösten 2021 genomfördes en enkät om arcMember som visade att 98 procent av föreningarna anser att de har nytta av systemet. Enkätsvaren visade även att föreningsarbetet har underlättats för de som använder systemet, att de lägger något mindre tid på medlemsadministration nu jämfört med tidigare och att de får svar på sina medlemsfrågor snabbare än tidigare. Den administrativa arbetsbördan har alltså även minskat för föreningarna. Alla föreningsadministratörer som medverkade fick en present som tack för sitt svar på enkäten.

Utbildning av kanslipersonal – nya webbplatsen. Kanslipersonalen har haft utbildning i nya webbplatsens verktyg. Manualer och filmer har tagits fram för att underlätta arbetet. Detta är ett pågående arbete. Målet med manualer och nya rutiner är att göra oss mindre sårbara för förändringar bland kansliets personal.

Digitala föreläsningar och hjälp till föreningarna med möten och föreläsningar. Förbundet har under året erbjudit hjälp med digitala mötesrum till alla föreningar som hört av sig till förbundet. Många flera föreningar har valt att ha sina årsmöten och föreläsningar digitalt och förbundet har bistått föreningarna med såväl mötesrum för föreläsningar, hjälp vid årsmöten och styrelsemöten. Vi har även kunna hålla digitala workshops med kansli och styrelsen och med olika projektgrupper. Plattformen förbundet använder är Zoom.

Digital rådgivning via Zoom. Hösten 2021 undersökte rådgivarna förutsättningarna för att modernisera och digitalisera rådgivning för att nå ut till ännu fler medlemmar på ett tidseffektivt sätt, samtidigt som våra trädgårdsrådgivare får möjlighet att skapa en vi-känsla med våra medlemmar. Resultatet så här långt är att det digitala verktyget Zoom fungerar till 100 procent och rådgivarna har blivit säkrare på att använda det. Utbytet mellan rådgivarna i aktuella frågor är positivt. De problem vi har identifierat är att det kan vara svårt att nå ut med informationen om projektet till medlemmarna. De medlemmar som deltagit har varit positivt inställda till rådgivning i grupp och möjligheten att välja nivå på deltagandet.

I dag bedrivs rådgivning via telefon och mejl med många snarlika frågor. Genom att förstärka den befintliga rådgivningen med ett sätt att nå fler medlemmar med samma svar samtidigt, använder vi våra resurser effektivare och kan nå ut till fler med mer kunskap. Syftet med projektet är att synliggöra problem och möjligheter som uppstår vid digital-rådgivning i grupp. Samt få en bild av medlemmarnas intresse för den här typen av rådgivning. En undersökning förbereddes för *Hemträdgården* nr 1, 2022, för att undersöka hur förbundets medlemmar ser på digital rådgivning och på vilket sätt vi kan möta deras önskemål på bästa sätt.

UTMÄRKELSER

Kungl. Patriotiska Sällskapets medalj. Riksförbundet har sedan 1945 haft förmånen att föreslå mottagare av Kungl. Patriotiska Sällskapets medaljer för ”förtjänster inom trädgårdsodling och biodling”. Medaljerna ges till personer som bidragit till att främja trädgårdskonst, odling eller forskning om trädgård. Medaljerna brukar enligt tradition delas ut på sommarmötet bara i augusti. Då sommarmötet även i år ställdes in arrangerades en mindre utdelning den 28 augusti i slottsparken vid Ulriksdals slott. En högtidlig och finstämd ceremoni som avslutades med skönsång. Medverkade gjorde representanter från styrelse och kansli. 2021 års trädgårdsmedaljer tilldelas trädgårdsingenjör Ann Richardsson, Höganäs, hovflorist Claes Carlsson, Stockholm och författaren Kerstin Ahlvin, Hjärnarp. Sten Ahlvin, Kerstin Ahlvins son, tog emot hennes medalj då hon själv inte kunde medverka vid arrangemanget.

Kungl. Patriotiska Sällskapets medalj. Från vänster; Ann Richardsson, Sten Ahlvin och Claes Carlsson. Foto: Christina Säll. Ovan: Kerstin Ahlvin. Foto: Samuel Ahlvin.

Vi fick också tillfälle att dela ut 2019 års medalj till Tommy Ahnby, under senhösten. Medaljutdelningen skedde i plantskolan i Vågsäter i närvaro av hustrun Vivi som haft stor del i medaljen. Medverkade gjorde representanter från RST:s styrelse.

Trädgårdens eldsjäl. I samband med den digitala trädgårdsmässan Nordiska Trädgårdar 2021 delas utmärkelsen Trädgårdens eldsjäl traditionsenligt ut av Riksförbundet Svensk Trädgård. Utmärkelsen är den tolfte i ordningen att delas ut. Denna utmärkelse delas ut till en medlem en ”doldis”, som entusiasmerar och osjälviskt arbetar för sin förening. 2021 uppmärksammas Ingeli Åkerberg i Tyresö Trädgårdssällskap för sitt genuina arbete. Trädgårdsjournalisten Gunnel Carlson, tillsammans med förbundsdirektör Inger Ekrem, delade ut ett diplom som bevis på den ärofyllda utmärkelsen.

Trädgårdens eldsjäl Ingeli Åkerberg. Foto: Anna-Karin Fallheden.

90-KONTO, STYRDOKUMENT OCH GIVAS KVALITETSKOD. Förbundet har 90-konto vilket kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll. Förbundet arbetar kontinuerligt med att utveckla kvaliteten i förbundets arbete, säkra intern kontroll och styrning samt stödja utvärdering av effekter av projekt, insatser eller verksamheter.

Förbundets samling av policys som har tagits fram för att förtydliga hur vi ska arbeta (vem som gör vad och när) finns att läsa på webbplatsen

- svensktradgard.se/om-oss/organisationen/dokument/kvalitetskoder-arbetspolicys

Styrdokumenten visar på hur Riksförbundet ska drivas och vilka mål verksamheten ska ha. På så sätt skapas en enhetlig förståelse och transparens för alla som är verksamma inom förbundet. Dessa ska utvärderas varje år och justeras vid behov. Giva verkar för etisk och professionell insamling. Riksförbundet Svensk Trädgård följer i sin verksamhet Givas kvalitetskod och övriga rekommendationer för insamlingsorganisationer.

MARKNADSFÖRING/MEDLEMSVÄRVNING FÖR ATT STÖDJA FÖRENINGAR. Förbundets marknadsföring inkluderar även anpassning till våra lokala föreningars arbete där vi både anpassar annonsmaterial och värvningskampanjer till föreningarnas verksamhet samt tillhandahåller värvningsmaterial så som *Hemträdgården*, faktablad, broschyrer och medlemsgåvor där detta finns att tillgå.

REGIONMÖTEN. Genom regionmöten vill Riksförbundet Svensk Trädgård skapa en mötesplats för föreningarna inom en region för att erbjuda möjlighet till ökat utbyte mellan föreningarna i form av tips, idéer och att hitta samordningsmöjligheter. På grund av restriktionerna med anledning covid-19-pandemin och hög arbetsbelastning på kansliet har det inte genomförts något regionmöte vare sig digital eller fysisk under 2021.

FÖRBUNDETS SOLIDITET. Fullmäktige gav, efter förslag på fullmäktigemötet, styrelsen i uppdrag att tillsätta en arbetsgrupp med representanter från lokala föreningar och styrelsen för att ta fram en kort handlingsplan som tittar på behovet av att stärka förbundets soliditet. Två möten med framtiden i fokus har genomförts och man ser ingen omedelbar fara för förbundets fortsatta verksamhet.

Soliditeten har gått från 7, 2020 till 11, 2021. Förbundet behöver på sikt bygga på sitt egenkapital för att ha en buffert för framtidiga satsningar. Likviditeten i förbundet är som lägst i november, men även då ligger vi på 2 miljoner kronor. Gruppen bestod av två styrelsemedlemmar, en från kansliet, och två (externa) föreningsstyrelsemedlemmar. Gruppen diskuterade även några intressanta utvecklingsidéer, som tas med i vårt fortsatta visionsarbete.

Invasiva främmande växter, FOR. Illustration: Lizzie Harper.

Utåtriktad verksamhet och påverkansarbete

Förbundets möjlighet att medverka, direkt eller indirekt, på mässor från norr till söder för att synliggöra förbundet och träffa medlemmar begränsades under året. Vi har som förra året lagt mer resurser på att vara aktiva genom digitala medier som Facebook och Instagram samt via våra webbplatser. Även föreningar har fått ställa in majoriteten av sin verksamhet, vilket har begränsat våra möjligheter att värva nya medlemmar.

ELITPLANTSTATIONEN, E-PLANTA OCH POM. Som en av stiftarna medverkar Riksförbundet Svensk Trädgård i Elitplanstationens styrelse. Representant för förbundet har 2021 varit Inger Palmstierna, som också rapporterar till styrelsen. Vi medverkar även i programgruppen för plantskoleväxter för att fortsatt främja utvecklingen av hållbart och friskt växtmaterial. Tidigare verksamhetsledare Elisabet Martinsson tackades av efter 37 år i tjänst.

Vidare medverkar vi i samarbetet kring urval av gamla kulturväxter framtagna inom *Programmet för odlad mångfald* (POM).

FRITIDSODLINGENS RIKSORGANISATION, FOR. Genom vår paraplyorganisation har vi kontakt med Sveriges fritidsodlarföreningar och arbetar aktivt för att synliggöra fritidsodling, som är Sveriges näst största friluftsaktivitet, för beslutsfattare. Vi svarar på remisser, uppvaktar politiker och ämbetsmän samt sitter med i ett antal referensgrupper.

Nordens största trädgårdsmässa Nordiska Trädgårdar genomfördes digitalt med välbesökta yrkesseminarier.

Genom FOR har vi under 2021 fortsatt att driva kravet att fritidsodlingen bör vara ett särskilt uppdrag för Jordbruksverket eller annan statlig myndighet samt påvisat behovet av ökat statligt anslag. Särskilt fokus har lagts på att bevaka Naturvårdsverkets pågående arbete med utformning av svensk nationell förteckning över invasiva främmande arter, öka kunskapen om biologisk mångfald i våra trädgårdar och koloniområden genom satsningen *Rikare Trädgård* samt att informera om riskerna med bekämpningsmedelsrester i växtnäring. Möjligheterna till fysiska möten har dock varit begränsade under större delen av året.

Några av de påverkansaktiviteter som vi genomförde i FOR under 2021.

- FORs rapport *Rester av bekämpningsmedel i växtnäring* publicerades i mars. Rapporten skickades till Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket samt till Miljö- och Näringsdepartementet. Delar av rapporten översattes till engelska av Kemikalieinspektionen och var med som bakgrund till frågor om godkännandevillkor för klopyralid inom EU vid möte i mars för ständiga kommittén för växter, djur, livsmedel och foder (SCoPAFF) i EU.
- Möte med tjänstemän från närings- och miljödepartementet gällande fritidsodlarnas positiva effekter på de svenska miljökvalitetsmålen och hur problemen med bekämpningsmedelsrester i växtnäring kan lösas.
- Möte med riksdagsledamot Elin Segerlind, Miljö- och jordbruksutskottet, angående bekämpningsmedelsrester i växtnäring.
- Medverkan i Agenda 2030-samråd med temat *Hållbar återhämtning* som genomfördes av Miljödepartementet. FOR presenterade medlemsföreningarnas arbete med genomförandet av *Agenda 2030*.
- Möte med generaldirektören för Jordbruksverket, Christina Nordin. och diskuterade stärkt samarbete mellan parterna, att fritidsodling är en viktig del för att uppnå de nationella miljökvalitetsmålen och att FOR borde ingå i Jordbruksverkets uppdrag.

De som har arbetat med FORs lobbyverksamhet är Inger Ekrem, ordförande i FOR och förbundsdirektör Riksförbundet Svensk Trädgård, Ulrica Otterling, vice ordförande i FOR och generalsekreterare i Koloniträdgårdsförbundet samt Ulf Nilsson, sekreterare i FOR samt trädgårdsrådgivare Koloniträdgårdsförbundet och Pia af Rolén, kommunikatör FOR.

Projekt som vi driver genom FOR:

- *Invasiva främmande arter*. Under 2021 inledde FOR ett nytt nordiskt samarbetsprojekt, Stoppa spridningen av invasiva främmande trädgårdsväxter med stöd från Nordiska Ministerrådet. Deltagande länder förutom Sverige med FOR, är norska Hageselskapet, Danska Haveselskabet och isländska Environment Agency of Iceland.
- *Rikare trädgård*. Rikare trädgård är ett projekt med målet att öka den biologiska mångfalden i Sveriges 2,6 miljoner trädgårdar och har initierats av FOR och Natursidan.se. Med experter inom relaterade områden ska budskapet och kunskapen om hur alla kan bidra till en ökad biologisk mångfald lyftas på webbplats och i kampanjer.
- *Karantänskadegörare*. Under 2021 har Jordbruksverket och FOR påbörjat ett samarbetsprojekt som går ut på att aktivt söka efter tre karantänskadegörare som kan ställa till stora problem om de etablerar sig i Sverige.
- *Fritidsodlingens omfattning – framtagning av ny statistik*. En inledande förstudie inför uppdatering av statistik rörande fritidsodlingens omfattning har påbörjats under året.
- *Nyttodjursparker.* FOR samarbetar med äppelodlare och forskare för att tillsammans öka den biologiska mångfalden. Genom en satsning på vad man kallar nyttodjurparker ska forskning i äppelodlingar på Österlen och utanför Lund ge svar på hur man bäst gynnar nyttiga insekter i svensk miljö.

Årets trädgårdskryp 2021 – gräsgrön guldbagge, Projektet Rikare trädgård. Foto: Ulf Nilsson.

Chiliplanta med pyralidskador. Foto Ulf Nilsson.

Projektanställda i förbundet från FOR har varit två personer. Dessa tjänster finansieras helt av projektmedel från FOR. FOR finansierar även delar av rådgivningstjänsten genom det utbetalda bidraget från Jordbruksverket.

Pyralidaffären. Våren 2021 utkom FORs rapport *Rester av bekämpningsmedel i växtnäring*, en sammanfattning över kunskapsläget kring klopyralid i växtnäring och dokumentering av analyser utförda under 2020. Uppmärksamheten kring pyralider i gödsel medförde att flera av de stora svenska återförsäljarna slutade sälja gödselmedel baserade på vinass, tillverkare drog tillbaka produkter från marknaden och KRAV tillsatte en utredning och ändrade sina regler för att minska risken för jord- och gödselprodukter att vara kontaminerade av bekämpningsmedelsrester. Framkommen information kom även att påverka på EU-nivå.

Under våren fortsatte det komma in rapporter från fritidsodlare som misstänkte att deras växter skadats av pyralider. FOR bestämde därför att fortsätta samla information via enkät som drabbade fritidsodlare fick svara på. Totalt inkom 124 svar på enkäten. Flera organiska växtnäringsprodukter och påsjordar skickades in för analys och ett odlingsförsök genomfördes där bönor gödslades med växtnäringsprodukter som testat positivt för pyralid.

Detta betyder att pyralider nu har hittats i nästan alla organiska råvaror, med ursprung i lantbruket, som används av fritidsodlare till växtnäring. Rester av klopyralid har konstaterats i ko-, häst-, får- och hönsgödsel och aminopyralid i majsstärkelse och kogödsel samt pikloram i hästgödsel.

Resultat från FORs arbete har presenterats i artikel i en rad artiklar inom Sverige och Norden. Och vi medverkade i ett möte med producenter av växtnäring och planteringsjord för att diskutera hur problemet kan lösas. Regelbundna kontakter har också tagits med tjänstemän på Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen under året.

Inger Ekrem var FORs representant i referensgrupp som KRAV initierat för att göra översyn av regelkapitel 12 för att säkerställa att KRAV-anslutna odlare och konsumenter får tillgång till produktionshjälpmedel som inte skadar produktionen.

Rapport om resultaten från 2021 kommer publiceras under våren 2022. Läs mer på FORs webbplats

- for.se

FOR

FRITIDSODLINGENS RIKSORGANISATION

Fritidsodlingens Riksorganisation (FOR) är ett samarbetsorgan för 20 ideella föreningar inom fritidsodlingens område. Riksförbundet Svensk Trädgård är den största organisationen inom FOR. FOR är fritidsodlarens röst i Sverige, driver övergripande frågor gällande fritidsodling gentemot myndigheter, beslutsfattare och forskning samt är medarrangör av mässan Nordiska Trädgårdar. Via Jordbruksverket får FOR statsanslag för arbete med information och kunskapsspridning om odling. RST:s del av anslaget 2021 var 672 369 kronor.

FOR har en kostnadsfri telefonrådgivning till allmänheten för denna uppgift anlitas trädgårdsrådgivare i hela landet.

www.for.se

Förtroendevalda 2021

T.f. ordförande
TOMAS LAGERSTRÖM
Uppsala

Omvald 2020 för två år.
Forsknings- och utvecklingsfrågor.

Vice ordförande
KARINA BROZINIC
Malmö

Omvald 2020 för två år.
Digital utveckling, Hemträdgården.

Ledamot
INGRID ÅKESSON
Eslöv

Omvald 2020 för två år.
FOR.

Ledamot
THERESE FORSBERG
Umeå

Omvald 2021 för två år.
Ekonomi och zonkartan.

Ledamot
ANETTE THOMASSON
Lomma

Omvald 2020 för två år.
Ekonomi och placeringar.

Ledamot
CATHARINA K. LEXÉN
Göteborg

Omval 2021 för två år.
It- och teknikfrågor.

Ledamot
ANTON SUNDIN
Sundsvall

Nyvald 2021 för två år.
Framtid och utveckling.

Ledamot
ANDREAS ANDERSSON
Tollarp

Omvald 2021 för två år.
Barn och skolträdgårdar.

Ledamot
ANDRÉ STRÖMQVIST
Falun

Nyvald 2020 för två år.
Redaktionsråd Hemträdgården.

DETTA ÄR RIKSFÖRBUNDET SVENSK TRÄDGÅRD

Riksförbundet Svensk Trädgård är en ideell organisation med medlemmar i trädgårdsföreningar över hela landet. Våra nära 150 föreningar finns från Lappmarken i norr till Skurup–Söderslätt i söder. Förbundet har också enskilt anslutna medlemmar.

Förbundet är en mötesplats för alla trädgårds-intresserade och vi främjar trädgårdskultur och ett lustfyllt odlande. Vi arbetar med att förmedla och sprida kunskap om odling och trädgård till våra medlemmar, föreningar och allmänhet och för att trädgårdskunskaper bevaras och förs vidare.

Riksförbundet Svensk Trädgård verkar för ett hållbart, hänsynsfullt odlande och uppfyllande av de nationella miljömålen. Våra fokusområden är:

- Begränsa klimatpåverkan.
- Ett rikt växt- och djurliv.
- Ett rikt odlingslandskap.
- God bebyggd miljö.
- Ingen övergödning.
- Giftfri miljö.

Vi sprider kunskap om miljövänlig och resurssnål odling och bevakar fritidsodlarnas konsumentintressen och fångar upp nytt inom forskning och försöksodling.

Riksförbundet Svensk Trädgård bildades år 1900. I ändamålsparagrafen i våra stadgar finns att läsa:

”Riksförbundet Svensk Trädgård är en ideell organisation – religiöst och partipolitiskt obunden. Det har sitt säte där förbundskansliet är beläget. Förbundet ska vara en huvudorganisation för trädgårdsföreningar och deras regionala sammanslutningar, men även finnas för enskilda personer. Förbundets ändamål är att främja den fritidsmässiga trädgårdsodlingen, verka för en allmän förbättring av trädgårdskulturen, boendemiljön, samt främjande av ekologisk odling. Förbundet vill väcka intresse för samt bevara odlingskunskaperna över generationerna. Förbundet ska ge stöd och sprida kunskap via rådgivning och utgivning av tidskrifter och andra medier. Utifrån aktuell kunskap och interna utredningar ska Förbundet rikta initiativ till myndigheter, företag och andra organisationer, för att vidareutveckla och förbättra fritidsodlingens villkor i landet. Förbundet ska även främja samarbetet med alla organisationer och föreningar som verkar för fritidsodlingens utveckling.”

